



ကညီဂွၢ်ဝီခွဲးယၢ်ကရၢ

မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤဂွၢ်ဝီခွဲးယၢ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်ဒုသပီပုၤ

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ

လါစဲးပထုဘၢၣ် ၂၁ သီ, ၂၀၂၀ နံၣ်

ဖဲလါစဲးပထုဘၢၣ် ၂၁ သီအနံၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤ ဒီး ဘၣ်တၢ်မၤလၢကပီၤအီၤတနံၣ် တဘျီ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျါန့ၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ် ကရၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ် (UN General Assembly) ဖဲ ၁၉၈၁ နံၣ် မ့ၢ်ဒိသိး ပုၤဖီၣ်စုကဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ညါ ကပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ထီၣ်ဒုၣ်ဒါ လိာ်သးလၢ ၂၄ န့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်လၢစ့ၢ်ကီးဝဲလၢ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအံၤ တနံၣ်အံၤ ကဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအံၤသးသဟီၣ် ဒိသိးပကအိၣ်မူဘၣ်သကိးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ညါ ဖဲ တၢ်ယဲၣ်လီၤကဆၢၣ်ကွံာ်တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ် လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၣ်အံၤ ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအံၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤဖဲ ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ဆါ သကြိာ် လၢအတသ့ၣ်ညါ တၢ်သ့ၣ်တီသးရၤဒီး ထံကီၢ်အဖီခိၣ် (မ့) တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်, ဒီးတၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဒုၣ်ဒါလၢပဝဲခဲလၢာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤအါဂၤဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးဒုၣ်ဒါအံၤအယီ, ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢ အနဲၣ် ရွဲၣ်ခိၣ်ကျါ အဲနဲထီၣ်နံၤယီၤဂူၤထုရၤးစံ (António Guterres) ဃုကညးဝဲကယဲၣ်ပုၤလၢအဒုးလိာ်ယာ်လိာ်အ သးခဲလၢာ် ကအိၣ်ယူအိၣ်ဖိးဒီး ကဆိကတီၢ်ဃာ်တၢ်စိာ်စုကဝဲ ဒိသိးပုၤကူပုၤကညီကိးဂၤအသိးဒီးဒုးထီ ဒါ သကိး **ခိဝဲ-၁၉ (Covid-19)** တၢ်ဆါအယာ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်ဒီး တၢ်ဃုကညးလၢတၢ်ထီဒါ ဆိ **ခိဝဲ-၁၉** တၢ်ဆါအယာ်အံၤ ကီၢ်ပယီၤဒီး တၢ်လီၤလၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ညါကွၢ်က ပာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢ ခၢၣ်စးန့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤလၢပုၤဂွၢ်ဝီခွဲးယၢ်အဂီၢ် မံးရဲလံးဘဲၣ်ခါလဲၣ် (Michele Bachelet) ထုး ထီၣ်ရၤလီၤ လံာ်တၢ်ပာ်ဖျါတဘျီလၢ အပာ်ဖျါဘၣ်ဃး ပုၤဂွၢ်ဝီခွဲးယၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤကလုာ်ဒုၣ်ဆံး ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲပာ်ဖျါတၢ်မၤနီၣ်မၤယါဘၣ်ဃး တၢ်မၤပယဲၣ်ပုၤဂွၢ်ဝီခွဲးယၢ်ဒီး တၢ်မၤကမၢ်ကွီၢ်မုၢ် လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယာ်အပူၤ လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးတဖၣ်ဒီး သုးဖီၣ်စုကဝဲလၢအဂၤလၢ ကီၢ်ပယီၤကီၢ်စဲၣ်အပူၤတဖၣ် မၤတ့ၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအါမၤသီတဖၣ်အံၤ ပာ်ဃုာ်ဝဲဒီး တၢ်ထီၣ်ဒုးကွီၢ်တၢ်မၤလိလီၤ, တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအလီၤ ဒီး တၢ်မၤသံမၤဝီကမုၢ် လၢအတဖိးသဲးစးတဖၣ် လၢအကဲထီၣ်သးသကုၤထံကီၢ်ဒိဘၣ်ညါအပူၤန့ၣ်လီၤ. ထံကီၢ်ပ ဒိၣ်ပပုၤဆဲးလီၤဝဲ ၂၀၁၅ နံၣ် ထံကီၢ်ဒိဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခဲးလံာ်တၢ်အါလီၤအီၤလီၤ (NCA) ဒိသိးကပတုၣ်ကွံာ် တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးဒီး ကီၢ်ပူၤကလုာ်ဒုၣ်ဖီၣ်စုကဝဲကရၢအါဖုအဘၢၣ်စၢၤ ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ် ထီၣ်ဒုးလိာ်သးတဖၣ်အိၣ်ဒိးဝဲဒုၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဝံး-၁၉ တၢ်ဆါသတြိုင်အံၤ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သ့အီၤဒဲအမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့တခါလၢကတြီၤဃးကလုာ်ဒုၣ် အတၢ်
ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီး မၤတရီၤတပါ ပှၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်လီၢ်တနီၤအပူၤ, အ့ထၢၣ်နဲးဒီး
တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်တြီၤတံာ်ဘၣ်တၢ်အီၤအယိ ထံဖိကီၢ်ဖိသ့တဖၣ် ကမၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်
ကျိၤအရ့ၤဒိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်တြီၤဆါဒိသဒါတၢ်ဆါသတြိုင်အံၤအဂီၢ် တညီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိၣ်ဃံးစ့ၢ်ကီး တၢ်လဲၤ
ထီၣ်က့ၤလီၤသဘူၤအယိ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်လီၤတူၢ်တကူၤတလၢတဖၣ်, တကးဒံးဘၣ်တြီၤဃာ်စ့ၢ်ကီး တၢ်
ဟ့ၣ်ဆူၣ် ချ့တၢ်ကွၢ်ထွဲတဖၣ်ဒီး ပှၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်မၤဂ့ၢ် မၤစၢၤတဖၣ်အကျဲ လၢထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်တဖၣ်အ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤလၢတနံၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ **“သ့ၣ်ထီၣ်သကီးတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ဃူဃူဖိးဖိး”**
န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမ့ၢ် တၢ်ကစီၣ်လၢအဒုးသ့ၣ်ညါ ပှၤကိးဂၤဒဲးလၢ အမ့ၢ်ပှၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်စၢၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ခိ
ဖျိ တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤ တၢ်အိၣ်သးအိၣ်အဂ့ၢ်အဝါ, တၢ်သးကညီၤဒီး တၢ်မုၢ်လၢဖဲ တၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ဆါသ
တြိုင်အကတီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလၢကပီၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤအဂီၢ်, ကညီၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် ဃုထီၣ်ကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်
ခိၣ်န့ၢ်, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးဒီး သုးဖိၣ်စုကဝဲတဖၣ်ခဲလၢာ် လၢကပာ်ခိၣ်မၤလၢကပီၤသကိး မုၢ်နံၤအရ့ၤဒိၣ်ဝဲအံၤ
ခိဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤပာ်ဃုာ်သကိးလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်မုၢ်နံၤလၢ အအိၣ်ဒီးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခဲးအတၢ်ရဲၣ်
တၢ်ကျဲၤလၢအကဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲ တနံၤအံၤ လါစဲးပထုဘၢၣ် ၂၁ သီအံၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤအံၤ မိကမ့ၢ်တၢ်ဆါက
တီၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤပှၤလၢအသံတၢ်ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤ ခိဖျိလၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်တဖၣ်အယိ, ဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်
စ့ၢ်ကီး လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.